

Sygn. akt IV U 59/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2017r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jerzy Zalasinski

Protokolant st. sekr. sądowy Marta Żuk	
--	--

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2017r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania R. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 6 grudnia 2016 r. (Nr (...))

w sprawie R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala R. J. prawo do emerytury od dnia (...)roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. ma rzecz R. J. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 59/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił ubezpieczonemu R. J. prawa do emerytury, gdyż nie udowodnił on, by do dnia 1 stycznia 1999 r. osiągnął 25-letni okres ubezpieczenia. Do tego okresu organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu czasu pracy w gospodarstwie rolnym dziadków od 12 grudnia 1972 r. do 2 września 1974 r., ponieważ nie był on domownikiem rolnika, tj. nie pozostawał we wspólnym gospodarstwie domowym z dziadkami oraz nie zamieszkiwał na terenie tego gospodarstwa. Nie można uznać, by praca ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym dziadków miała znaczący wpływ na jego funkcjonowanie.

Odwołanie od tej decyzji złożył R. J. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że istota działań domownika, sprowadza się do pomocy rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa, czyli do wykonywania prac wskazanych mu przez prowadzącego gospodarstwo, leżących w zakresie jego decyzji

gospodarczych. Ubezpieczony podniósł, iż pomimo tego, że uczęszczał do szkoły ponadpodstawowej, codziennie świadczył pracę w gospodarstwie rolnym jego dziadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony R. J., urodzony (...), w dniu 21 listopada 2016 r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (wniosek k. 1-4 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 24 lat, 3 miesiące i 29 dni, tj. w całości okresy składkowe, z czego okres 17 lat, 8 miesięcy i 18 dni stanowi staż pracy w warunkach szczególnych. Z uwagi na brak wymaganego ustawą stażu ubezpieczenia, decyzją z 6 grudnia 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja k. 29 akt emerytalnych).

Ubezpieczony urodził się w dniu (...) w Ż. (powiat (...)). Od 1 kwietnia 1963 r. jest zameldowany na pobyt stały w Ż. (zaświadczenie wydane przez Urząd Miejski w Ż. k. 13 akt emerytalnych). Dziadkowie ubezpieczonego, J. i H. małż. T. w latach 1972-1974 byli właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni 3,03 ha, położonego we wsi Huta (...) (gm. Ż.)-(zaświadczenie Starostwa Powiatowego w G. z 14 października 2016 r. k. 12 akt emerytalnych). Po ukończeniu szkoły podstawowej, ubezpieczony kontynuował naukę w (...) Szkole Zawodowej w Ż.. Szkołę tę ukończył w dniu 12 czerwca 1974 r. (świadczenie ukończenia (...) Szkoły Zawodowej w Ż. k. 10 akt emerytalnych).

Poczynając od ukończenia 16. roku życia, co nastąpiło w dniu 12 grudnia 1972 r., poprzez okres nauki w (...) Szkole Zawodowej w Ż. aż do 1 września 1974 r. (od 2 września 1974 r. ubezpieczony podjął pierwszą pracę zawodową w Przedsiębiorstwie (...) w Ż.), ubezpieczony łączył naukę w szkole z pracą w gospodarstwie rolnym dziadków. Na posiadanych gruntach uprawiane było zboże. W gospodarstwie rolnym hodowane było bydło w ilości około 2-3 sztuk jednocześnie oraz trzoda chlewna. Odległość od gospodarstwa rolnego dziadków położonego w Hucie (...) do PGR w Ż., gdzie mieszkali i pracowali rodzice ubezpieczonego (ojciec był traktorzystą zaś matka zajmowała się młodszymi dziećmi), wynosiła ok. 1 km. Dzieci małż. T. po ukończeniu pełnoletności opuszczali dom rodziny. Dziadek ubezpieczonego był schorowany, tj. cierpiał na astmę zaś babcia nie miała palców u jednej ręki. Wobec powyższego, praca R. J. w gospodarstwie, jako najstarszego wnuka małż. T., była konieczna i ekonomicznie uzasadniona. Ubezpieczony nocował u dziadków i wstawał rano, ok. 4.20 rozpoczynał obrządek, m. in. szykował palenisko pod parnikiem, nalewał wody i grzał ją oraz podawał zwierzętom pokarm. Zadania związane z porannym obrządkiem zajmowały ubezpieczonemu ok. 2,5 godziny. Następnie, tj. ok. 7.30 R. J. wychodził z gospodarstwa dziadków do szkoły położonej w Ż.. Po zajęciach szkolnych, ok. 13-14 powracał do domu, jadł obiad, zabierał z sobą rzeczy potrzebne na kolejny dzień w szkole i szedł do dziadków. Po południu ubezpieczony ponownie zajmował się obrządkiem oraz wymianą ściółki u zwierząt, co zajmowało mu co najmniej kolejne 2,5 godziny. Oprócz powyższego, ubezpieczony wykonywał sezonowe prace polowe, takie jak bronowanie, sprzężynowanie, orka, zasiewy i wraz z wykonywaniem tych czynności jego wymiar pracy w rolnictwie wynosił łącznie ok. 6 godzin dziennie i więcej (zeznania świadków R. R. i M. B. k. 15v-16 oraz zeznania ubezpieczonego k. 16).

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (raport z analizy konta k. 26 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie R. J. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym

w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego ogólnego stażu ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat. Bezspornym było, iż ubezpieczony spełnia pozostałe, wyrażone w przywołanych wyżej przepisach, warunki do nabycia emerytury w wieku obniżonym.

Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że wniosek ubezpieczonego o zaliczenie do okresu wymaganego do emerytury okresu pracy w gospodarstwie rolnym dziadków od ukończenia 16. roku życia, tj. od 12 grudnia 1972 r. do 1 września 1974 r. (rok, 8 miesięcy i 20 dni) zasługuje na uwzględnienie. Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego, że za niezaliczeniem wskazanego okresu przemawia okoliczność, iż ubezpieczony nie może zostać uznany za domownika dziadków oraz, że jego praca nie miała znaczącego wpływu na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego. Z ustaleń Sądu wynika, że ubezpieczony nocował u dziadków i niemalże całe dni, poza czasem przeznaczonym na odbywanie zajęć szkolnych i podróży do szkoły oraz krótki pobyt w domu, spędzał na terenie gospodarstwa rolnego dziadków. W tym świetle jako niezasadną należy uznać argumentację organu rentowego o tym, iż ubezpieczony nie zamieszkiwał na terenie gospodarstwa rolnego dziadków i dlatego też sporny okres nie może być doliczony do stażu ubezpieczeniowego. Po pierwsze, z brzmienia art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS nie wynika, by niezbędnym był warunek pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem i zamieszkiwania na terenie gospodarstwa rolnego. Z przywołanego przepisu płynie natomiast wymóg pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. Niezależnie od powyższego stwierdzić należy, iż również w obliczu treści powołanego przez ZUS art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez domownika należy rozumieć osobę bliską rolnikowi, która: ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Bezspornie pojęcie miejsca zamieszkania oraz zameldowania nie są tożsame. Z akt organu rentowego wynika, że ubezpieczony był zameldowany w Ż.. Z kolei jak podał sam ubezpieczony, nocował u dziadków, tam też jadł kolację a niekiedy również obiad. A zatem, faktycznie większą część dnia R. J. spędzał na terenie gospodarstwa rolnego dziadków, co nie wyklucza przyjęcia, iż tam znajdowało się jego miejsce zamieszkania. Niezależnie jednak od powyższych rozważań, nie budzi wątpliwości Sądu, iż gospodarstwo rolne dziadków, było położone ok. 1 km, czyli w bliskim sąsiedztwie od PGR w Ż., gdzie mieszkali rodzice ubezpieczonego. Tym samym ubezpieczony w spornym okresie pozostawał domownikiem rolnika w rozumieniu przywołanego przepisu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, gdyż miał ukończone 16 lat, był jako wnuk osobą bliską rolnika, zamieszkiwał w bliskim sąsiedztwie gospodarstwa rolnego oraz stale pracował w tym gospodarstwie rolnym i nie był związany z rolnikiem stosunkiem pracy.

Zeznania świadków – ówczesnych mieszkańców miejscowości Huta (...) oraz samego ubezpieczonego potwierdzają, że R. J. zarówno rano, jak i po powrocie ze szkoły wykonywał wszystkie konieczne prace w gospodarstwie. Były to prace przy zwierzętach, prace w obejściu oraz prace polowe. Nie może być przy tym wątpliwości, że praca ubezpieczonego miała istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania tego gospodarstwa, gdyż dziadkowie ubezpieczonego byli schorowani, tj. dziadek cierpiał na astmę zaś babcia nie miała palców u jednej ręki i przez to samodzielnie nie mogli

utrzymać zajmującego ok 3 ha powierzchni gospodarstwa wraz z hodowanym inwentarzem. Należy mieć bowiem na uwadze realia pracy w rolnictwie w spornym okresie, kiedy to większość prac wykonywana była ręcznie, co potęgowało wymiar koniecznej do utrzymania gospodarstwa rolnego pracy. Nie budzi wątpliwości Sądu twierdzenie ubezpieczonego, iż to na nim, jako na najstarszym wnuku spoczywał obowiązek pomocy dziadkom tym bardziej, że ojciec R. J. pracował w miejscowym PGR, zaś matka zajmowała się dziećmi, a jej rodzeństwo, czyli dzieci małż. T. wyprowadziły się z domu rodzinnego. Mając na uwadze powyższe okoliczności, zgodnie z art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd uznał, że wskazany wyżej okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym podlega doliczeniu do okresu wymaganego do emerytury, sprawiając że R. J. legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem ubezpieczenia.

Bezsprzecznie, z dniem (...)r. ubezpieczony ukończył 60 lat życia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury od (...) r., tj. od dnia, w którym ubezpieczony ukończył 60 lat.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z wynikiem sprawy, w oparciu o art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc. Stawka wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonego wynika z treści § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.)- tj. w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania.